

Изъвасаяслӧн кӧрвидзӧм йылысь история
**ПРЕЗЕНТАЦИЯ. «МЕНАМ ЛӐСЬЫД КОМИ
МУ ».**

ОЛЕНЕВОДСТВО КЫДЗ ХОЗЯЙСТВЕННОЙ ОТРАСЛЬ

Көрвидзөм, кыдзи овмөс нуөдөм комиын чужис, позьё шуны, сёр. Бураа артмис паськөдны көр лыд только ылі войвылын, а стөчджыка кө – коми изьватасын. Медводз көрвидзысьяслөн оланін чужис Шөр Печера дінын Изьва слободкаын (Печера юлөн Изьва нима вож пөлөн) 1575 да 1585 вояс костын.

КОМИ-ЗЫРЯНЪЯС

Коми зырянъяс – медтöдчана көрвидзысьяс Войвыв Европа пасьта. Найö талунъя кадöдз видзöны важся оланног. Быд гожöм кагаяс, кодъяс во чöж олöны сикт-каръясын баб-дедъяскöн, пырысь пыр жö воывлöны ылі тундраö отсасьны мам-батьныслы.

ОЛЕНЕВОДСТВО ПАСЬКАЛӐМ.

Паськаліс көрвидзӧм изватаслӧн XVII нэмын. Позьӧ шуны, мый нэм шӧр кежлас найӧ зэв бура велалісны видзны-дӧзьӧритны көръяс бӧрся, пуксьӧдісны лючки-ладнӧ колана овмӧс. Н.В.Латкин висътӧд кузя – XVIII нэм помасиг кежлӧ большеземельскӧй тундраын видзисны 160 сюрс гортса көр, на пиын 10 сюрсыс изьваса көрвидзсыяслӧн овмӧсысь

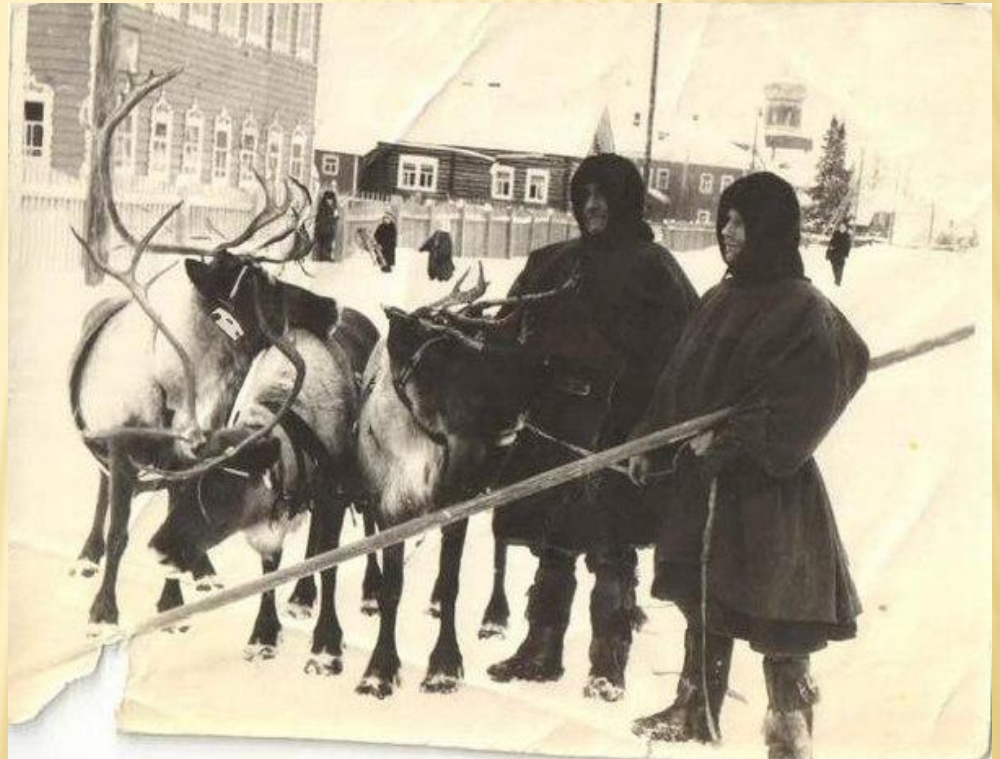
· XIX нэмся 40-өд воясын
изъвасяслөн вöлі нин
120 сюрс кöр душ. 1
январ 1896 воын
Печорскöй уездын, кодi
тайö кадöдз янсöдчис
Мезенскöй уезд
составысь, гортса
видзан кöрлөн лыдыс
тшупöдасис 276315
юрöдз. На пиын 194120
юр пырис Мокчой
вöлöсьтса (Изъваса
кöрвидзысьяслөн
шöрин) коми-ижемецъяс
овмöсö.

Торъялан визьӧн изьваса ыджыд чукӧра кӧрвидзан овмӧсын вӧлі сійӧ,
мый тӧдчана кӧрвидзысьяс, кодъяс воштісны уна кӧр висьӧмъяс серти,
зэв ӧдйӧ кужисны кыпӧдны колана лыдӧдз кӧрсӧ асланыс стаданыс.

КУЖОМ ТОРЬЯС

Коми изъватаслӧн иналан вузӧс чукӧра кӧрвидзӧмысь, лыддыны кӧ ӧтшӧтш замша песӧмысь сьӧм вайӧм, ХХ нэм кежлӧ чӧжыс матысчис 70 процентӧдз. Тайӧ вӧлі медбур петкӧдчантор став кӧрвидзысь народ пӧвстын. Вузӧс вылӧ дасьтисны став пӧлӧс продукциясӧ кӧрвидзӧмысь: кӧрку «вольпась» (воль), замша, яй, шырӧм гӧн, кодӧ коли замша дасьтӧмбӧрын - мунис матрасьяс, подушка да спасательнӧй кругьяс тыртӧм вылӧ, сывдӧм яйвый, гыж, кодысь вӧчисны клей, сӧнъясысь карисны вурсян суньыс, кӧрсюрысь лӧсьӧдісны разнӧй пӧлӧс сувенирьяс да поделкаяс.

Көрвидзём көть и ыджыд съём чуктөдана овмөс, но талунъя лун кежлө тайө делөыс заводитө кусны. Современнөй томвойтыр көсйöны олөм-бытныссö лөсьöдны ылі каръясын, а абу помтөм-дортөм тундраын. Уна зырян нуөдöны вөлөсьса рам олөм и ветлөдлөны вөлөсьса удж вылө.

Тундраын эм кык нога овмөс видзём. Нималанаөн лыддьысьö бригаднөй көрвидзём, кытчö пырöны кымынкö рөдвуж котыр, кодъяс олөны өтлаын өти чомйын да весткөдлөны государственнөй көръясөн. Быд морт бригадасыс босьтө зарплата да отсөг овмөс нуөдöмысь: прививка көръяслы, морт да пемөс бурдөдан отсөг, став быран материалөн могмөдөм.

Мөдөд ног - частнөй көрвидзём, коді сетö унджык свобода, но өттшөтш татшөм овмөсас унджык и рискыс. Тшөкыда стадас өттшөтш овывлөны и частнөй, и государственнөй көр.

Изьва войтырлөн торъялöмыс сыын, мый сöмын найö уна нэмкузяла
опыт чукöртöмөн велалісны и лöсьöдісны дзик вильпöлöс ног
көрвидзöм овмöс нуöдöм - öтувтісны асланыс культурааныс
ненечъяслысь ветлöдлан кужöмсö, олан культура – рочъяслысь, да
öттшöтш кужисны видзны ассьыныс – коми зырянъяслысь оланног.

Изьваса көрвидзан оланног йылысь позьё гижны детективнӧй либӧ приключенческой роман. Весиг оз унаӧн тӧдны, мый 19 нэм помын - 20 нэм заводиччыгӧн, Печера-Изьва юяс пӧлӧн быд неыджыд сиктын вӧліны асланыс миллионщикъяс. Иьваса ыджыд котыръяс видзӧдісны зэв ыджыд видз-му овмӧсьяс бӧрся - роч войвыв Кольской полуостровсянь Обской дугаӧдз. Именно изьваса котыръяс нуӧдісны посни опта вузасян делӧ.

Изъвасаяслөн көр стадаяслы, кодъяс ветлөдлісны нэмъясөн пуксьом туйяс кузя, талун колö ветлөдлыны «йöз овмöсьяс кузя», колö видзны-быдтыны көр «бөкөвöй» муясын —
Ненецкöй Автономнöй округ муяс вылын. Но и тайö эз веж изъваса көрвидзсысяслысь оланногсö . Налөн кадся көяинöмныс, арся локтöмныс гортлань чужан оланінъясö воысь-воö водзö мунö.

ТУНДРА МИЧЛУН ПАСЬКӖДИГ МОЗ,
НЕБЫДИКА ТУЙ НУӖ.
ТО МЫРПОМТОР ,ТО И ЧӖДЬЯ ВОТӖС,
ЧӖСКЫД ПУВ ТАҢ БЫДМЫШТЭ.

ТАҢИ МИЧА ТЫ БЕРД ДОРЫҢ,
ЛӖСЫД ДЖИДЖЬЯС СЫЛЭНЫ.
А КЫДЗ МУНАҢ НЮР БЕРДТЫС-
ЧӖДЬЯ ВОТӖС ПАСЬКАЛӖ.

Проект лӖседісны
Чупрова Галина и
Артеева Мирослава.
Переводыс Анна Истоминалӧн
Фото архивса :» КӖр видзысьяслон
оланногысь».
Кад :16.02.21г

